

viduelle vederlag til ophavsmænd, som ikke omfattes af aftaler, der efter loven er tillagt aftalelicensvirkning. Efter lovforslaget udstrækkes nævnets kompetence til ikke alene at omfatte flere aftalelicensbestemmelser, men også fastsættelse af vilkår mv. vedrørende optagelse af radio- og fjernsynsudsendinger til undervisningsbrug og optagelse til brug for syns- og hørehandicappede, jf. forslaget til § 48, stk. 2. På denne baggrund finder Kulturministeriet, at Ophavsretslicensnævnet er en bredere og mere dækkende betegnelse for nævnets virksomhed end Tvangslicensnævnet.

Efter forslaget til stk. 1 kan Ophavsretslicensnævnet træffe afgørelse om vederlagets størrelse i følgende tilfælde:

- Fremstilling af lydbøger og lydavisers med henblik på udlån til synshandicappede, jf. lovforslagets § 17, stk. 2.
- Brug af værker i undervisningsantologier, jf. lovforslagets § 18, stk. 1.
- Viderefordeling i kabelanlæg af værker, der udsendes i radio eller fjernsyn, jf. lovforslagets § 35.
- Visse individuelle vederlagskrav i henhold til aftalelicensbestemmelserne, jf. lovforslagets § 51, stk. 2.
- Vederlag for brug af lydoptagelser i radio og fjernsyn mv., jf. lovforslagets § 68.

Ophavsretsudvalget har i betænkning nr. 1197/1990 stillet forslag om, at Ophavsretslicensnævnet også skal have kompetence til at fastsætte generelle tariffer. En sådan tarif, som gælder for alle, der foretager en værksudnyttelse på grundlag af en tvangslicens, skal efter udvalgsforslaget fastsættes efter påstand fra en af parterne. Efter de gældende regler kan nævnet alene træffe afgørelser, som binder parterne i en konkret sag.

Som begrundelse har udvalget anført, at det er forekommet, at praktisk taget identiske sager er indbragt for nævnet til afgørelse. Udvalget nævner i den forbindelse sager vedr. viderespredning i kabelanlæg og vederlag for brug af lydoptagelser i radio og fjernsyn mv. jf. lovforslagets § 35 og § 68. Specielt på det sidstnævnte område har der de senere år været forelagt nævnet en del sager mellem Gramex og lokalradioer om fastsættelse af lokalradioernes dækningsområde.

Udvalgsforslaget har under høringen fået støtte fra Gramex og Copy-Dan. Fællesforeningen af Danske Antennelaug/foreninger har taget afstand fra forslaget med henvisning til, at det vil indebære en adgang til at fastsætte vederlag over for brugere, der ikke har været inddraget i forhandlingerne med fx Gramex eller Copy-Dan, og som ikke har været indvarslet under nævnsbehandlingen.

Kulturministeriet kan ikke tilslutte sig udvalgets forslag. Ministeriet finder ikke, at de gældende regler har voldt problemer i praksis. Selv om nævnet har truffet en del afgørelser i sager mellem Gramex og lokalradioerne, har langt hovedparten af dem ikke været identiske. Disse sager kunne således næppe være undgået, såfremt nævnet havde haft kompetence til at fastsætte en generel tarif på lokalradioområdet. Ministeriet finder – i lighed med Fællesforeningen af Danske Antennelaug/foreninger – det betænkeligt at tillægge en kendelse virkning over for brugere, der ikke har været inddraget under sagen. Der kan for enkelte brugere gøre sig særlige forhold gældende, som nævnet ikke ville kunne tage højde for ved fastsættelse af en generel tarif. Ophavsretslicensnævnet bør efter ministeriets opfattelse i overensstemmelse med almindelige retsplejeprincipper have mulighed for at vurdere sådanne sager særskilt og herunder evt. gøre undtagelser fra principper, som er fastlagt i tidligere kendelser.

I overensstemmelse hermed indeholder lovforslaget ikke forslag om, at Ophavsretslicensnævnet skal have kompetence til at fastsætte generelle tariffer.

Til stk. 2

Forslaget til stk. 2 er nyt. Forslaget giver kulturministeren en bemyndigelse til at fastsætte nærmere regler om opkrævning af vederlag efter lovforslagets § 17, stk. 2, § 18, stk. 1, § 35 og § 68.

En bemyndigelsesbestemmelse af den foreslåede karakter har hidtil kun været gældende for så vidt angår viderespredning af radio- og fjernsynsudsendinger i kabelanlæg, jf. den gældende ophavsretslov § 22 a, stk. 4, 3. pkt. Den nævnte bemyndigelse er udnyttet ved bekendtgørelse nr. 892 af 20. december 1990 om opkrævning af vederlag i henhold til ophavsretslovens § 22 a mv. for programspredning over radio- og kabelanlæg.

Forslaget er baseret på en indstilling fra Ophavsretsudvalget i betænkning nr. 1197/1990. Udvalget foreslår, at der pålægges brugeren en pligt til at give ophavsmanden meddelelse om den værksudnyttelse, der har fundet sted på grundlag af en tvangslicensbestemmelse, herunder mulighed for i visse tilfælde at kunne give meddelelse med frigørende virkning til en af kulturministeren godkendt rettighedshaverorganisation.

Som begrundelse har udvalget anført, at en bruger, når det gælder værksudnyttelser i henhold til en tvangslicensbestemmelse, ikke bør kunne forholde sig passiv og afvente, at rettighedshaveren bliver opmærksom på udnyttelsen og rejser et vederlagskrav. Efter udvalgets opfattelse bør det ikke bero på tilfæl-